

**R. P. Francisci Svarez Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi, Et In Connimbricensi Academia
Sacrarum Litterarum primarii Professoris Opvs, De Virtvte
Et Statv Religionis**

Qvo Quid Contineatvr, Index proximus indicabit

De Obligationibus Religiosorum ex Regula, Prælatione & subiectione
regulari prouenientibus, De varietate Religionum tam in genere, quàm in
specie, De Religione Societatis Iesv in particulari

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1626

VII. An liceat Religioso professo extra monasterium viuere, retento, vel
mutato habitude licentia Prælati & ad quid tunc teneatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93501](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93501)

Prælati superioris: tamen idem est proportionaliter de non exempto: nam licet ille maneat subiectus Episcopo, id est, quia ipse Episcopus est veluti superior Prælati talis religionis.

CAPVT VII.

Virum licet Religioso professio extra monasterium vivere retento, vel mutato habitu, de licentia Prælati. & ad quid iunc teneatur.

I. Diximus de vitiosa, vt sic dicam, & poenali mutatione Religiosi status. Sequitur dicendum de mutationibus, quæ per se ac licite fieri possunt, quarum minima esse videtur, quæ sit per solam separationem, seu habitationem, sine assumptione alterius status, vel officij, quod per se postulat talem mutationem. De hac igitur separatione religionis, primò certum est non esse licitam sine legitima facultate, alicuius Prælati, qui possit illam concedere. Hoc satis constat ex dictis in c. 1. & seq. quia sine tali licentia committeretur peccatum apostasie, vt ibi probatum fuit.

II. Secundò est certum ex legitima facultate posse hoc licite fieri. Probat, quia non est hoc intrinsecè malum, neque etiam est contra votum, quia paupertas, castitas, & obedientia extra claustrum possunt seruari. De castitate id supponimus, vt in Clericis secularibus, &c. De paupertate infra id declarabimus. De obedientia verò constat, quia per eandem legitimam facultatē seruatur debita subordinatio obedientiæ ad Prælatus; nam semper talis Religiosus pendet à Prælato voluntate quoad locum habitationis suæ. Religiosus autem de se ibi habet claustrum, & monasterium, vbi per voluntatem Superioris habitauerit. Denique hoc satis constat ex vñ Ecclesiæ, quem antiquissimum etiam esse ex dicendis constat.

III. Dubium verò imprimis est, quis possit hanc facultatem concedere? & quidem de Summo Pontifice constat posse, quia est supremus Prælatus, & in eo est suprema potestas; Dubium ergo est de Prælato ipsius Religionis, quod potest tractari, vel secundum ius commune, vel secundum priuilegia, ac specialia iura Religionum. Priori modo dicendum est habere Prælatus hanc potestatem. Ita sentit Nauarr. Comment. 2. de Regularibus n. 16. & 40. & Comment. 4. n. 14. & sequentibus. Et probatur, primò, quia iure communi potestas supra Religiosum est penes Prælatus, c. nullam 18. q. 2. Secundò, quia iure communi potest quis profiteri aliquam regulam alicuius Religionis manens in domo sua de licentia Prælati, & ad nutum eius, cap. insinuante, qui Clerici vel vouentes, quod antiquum ius nullo posteriori reuocatum est, nec potestas Prælatorum limitata; ergo integrum manet. Terriò, quia licentia non est dispensatio in aliquo voto, sed ad summum in regula, sed Prælatus potest dispensare in regula; ergo potest illam licentiam concedere.

IV. Sed obijci potest, primò, quia Prælatus non potest dispensare in iure communi; sed communi iure videtur prohibitum Monacho vivere extra claustrum; ergo. Minor colligitur ex c. placuit 2. 16. q. 1. vbi dicitur, *Placuit communi nostro Concilio, vt nullus Monachorum pro lucro terreno de monasterio exire nefandissimo ausu presumat, & infra. Sit claustrum contentus, quia sicut pisci sine aqua caret vita, ita sine monasterio Monachus, huiusmodi. Idem sumitur ex c. Monachi 2. Ex quibus sumi potest secunda ratio, quia Prælatus non potest dispensare in his, quæ sunt vel substantia statui Religiosi, vel adeo propinqua, & necessaria, vt sine illis vix possint substantia conseruari; sed ita se*

habet vita claustrum respectu status Religiosi, vt ex dictis iuribus constat. Licet enim status Religiosus in communi possit esse in vita solitaria, vel in priuata domo; nihilominus specialis status vite Canonice, & regularis, non potest extra claustrum retineri, quia non potest ibi regula & communitas obseruari. Terriò non potest Prælatus eximere aliquem ab obedientia sua, sed extra claustrum viuens manet ab obedientia exemptus; ergo non potest hoc illi concedere. Quartò est similis difficultas de voto paupertatis, quia extra claustrum viuens necesse est vt habeat bona, & reditus vnde viuat, & vt de bonis, quæ habet, liberè possit disponere, quod videtur repugnare voto paupertatis, & obseruantie eius, quam præscribit Concilium Trident. sess. 25. c. 2. de regulari.

Ad primò dicitur imprimis posse Prælatus regularem dispensare cum subditis, in his, quæ sunt iuris communis, vt in superioribus visum est. Deinde dicitur nullam esse talem prohibitionem absolutam ex vi solius iuris communis; nam in dicto c. placuit solum prohibetur ne Monachus prælatus exire nefandissimo ausu, &c. Qui autem egreditur cum licentia Prælati, non egreditur nefandissimo ausu, & in c. Monachi additur, *Nisi cum Abbatis imperio*; ergo potius supponitur Abbatem posse dare hanc facultatem. Magis absolute videtur id præcipi in c. qui vero eadem causa, & quæstione, quod est Concilij Chalcedonensis can. 4. Et iuxta illud ait Alex. II. in capite iuxta ibidem, *iuxta Chalcedonensis primi Concilij tenorem Monachis, quantum Religiosi ad normam Sancti Benedicti intra claustrum morari præcipimus, vicos, castella, ciuitates peragere prohibemus*. Tamen in priori canone Concilij Chalcedonensis expressè additur, nisi forte iubeantur propter urgentes necessitates ab ipsius ciuitatis Episcopo. Erant enim tunc Monachi illi subiecti. Vnde nunc in exemptis illa potestas translata est ad Prælatus, & iuxta eandem limitationem præceptum Alexandri intelligendum est, cum ad aliud referatur. Et c. 2. ne Clerici vel Monachi in 6. sumitur optimum argumentum ab speciali. Nam ibi præcipitur, vt nullus Religiosus se conferat ad studia literarum, vt scilicet ea occasione extra claustrum viuat, nisi de licentia Prælati, & ibi specialiter postulat, vt illa non detur sine consensu maioris partis Capituli, quæ conditio ibi specialis est, & ideo si licentia detur ad alios fines, neque illud Concilium necessarium est; est ergo potestas apud solum Prælatus ex vi communis iuris.

Ad secundum respondetur, probare quidem argumentum facultatem hanc, sine grauisima, & ferè necessaria causa dari non debere, nõ tamen simpliciter non posse dari, quia habitatio in claustrum multum sine dubio confert ad vitam religiosam, & ad cauendam periculam, & ad seruandam conformitatem, & perfectam vnionem cum toto corpore, & ad externorum etiam, & secularium exemplum, & adificationem: nam sine dubio hac separatio Religiosi à suo choro, & priuatus viuendi modus ex suo genere non confert populo adificationem, nisi grauius & manifestis causis honestetur. Absolutè tamen non est res simpliciter necessaria ad honestum viuendi modum etiam supposito statu Religioso, quia non est de substantia eius; nam extra claustrum possunt seruari tria substantia vota, & vita etiam regularis quoad precipuas eius obseruantias. Nam qui extra claustrum viuere permittitur, non eo ipso absoluitur ab omnibus oneribus, & obligationibus Religiosæ regulæ, cur enim aut quæ est ratio talis consequutionis? nullo ergo modo admittenda est talis extensio, nisi in indulto exprimitur, & fiat quasi specialis dispensatio. Quæ multo quidem difficilius est, & vix potest habere cau-

fam iustam, præsertim si generaliter fiat. nam in aliquibus specialibus regulis posset aliquando tolerari. Secus autem huiusmodi dispensatione tenetur huiusmodi Religiosus ibi servare totam suam regulam, pro loci & temporis opportunitate, præsertim quoad actiones, quæ privatum, & solitariè fieri possunt, ut sunt ieiunia, & alij modi austeritatis ac poenitentiae, orationes, & similia, quia nulla est ratio excusationis per se loquendo, cum sine consortio aliorum fieri possit, & regula simpliciter, & sine loci determinatione loquatur. Quod si aliqua regula determinatè respiciunt claustrum, vel communitatem, licet non dentur executioni, non fit earum transgressio, sed quasi suspenditur earum obligatio, quia pro tali loco, & tempore deest occasio, & facultas exequendi huiusmodi regulas. Et quod caput est, formaliter in eo servari potest omnis regula, quod semper fieri potest aliquid ex obedientia, vel quod censetur esse voluntati superioris consentaneum. Unde etiam servatur vita communis, & Cenobitica, quia servatur unio cum toto corpore sub obedientia eiusdem Prælati, & quia est semper paratus redire ad monasterium, quando iussus fuerit, ut in tertia obiectione dicitur.

VII. Sed quid si talis licentia sine causa legitima datur? Respondeo in primis graviter peccare Prælatus eam concedentem, quia omnis dispensatio in lege iusta sine causa data, iniqua est ex parte dantis. Dices, hoc esse verum quando lex obligat ad peccatum mortale, & continet absolutam prohibitionem; regula autem, quæ obligat Religiosum ad habitandum in claustris, vel non obligat de se sub peccato mortali, vel saltem non continet absolutam prohibitionem contrariam, sed sub illa conditione, nisi de licentia Prælati, & ideo Prælatus datus talem licentiam, non videtur propriè dispensare, sed solum necessariam conditionem apponere, ut actus debito modo fiat. Sicut, quando Prælatus dat licentiam Religioso, ad egrediendum è monasterio, non dispensat propriè, aliàs malè faceret dando talem licentiam sine speciali causa.

VIII. Ad hoc responderi potest ex Nauarro dict. Comment. 4. de Regularib. n. 32. legem prohibentem religiosum egredi claustra monasterij includere non solum illam conditionem sine licentia Prælati, sed etiam hanc, neque cum illa, nisi iusta necessitate, vel utilitate id suadente, quod ipse solum probat ex c. citatis, *Placuit & Monachi, iuxta, & Qui rei* 16. q. 1. In quibus, ut supra tractauimus, videtur Religiosis præcipi clausura, & prohiberi exitus nisi de licentia cum necessitate concessa. Unde videtur sentire Nauarrus etiam ordinariam licentiam ad exeundum è Monasterio ad breue tempus, vel horam non posse licitè dari sine iusta necessitate, vel utilitate. Erit tamen differentia, quia dare hanc licentiam ad communem exitum, erit tantum culpa venialis, dare autem ad commodandum extra monasterium erit culpa mortalis, quia, quoad hoc lex, & materia eius grauior est, & talis dispensatio tam Religioso, quam religioni potest asserre graue incommodum.

XI. Ne tamen nimium hoc restringere videamur, advertere oportet antiquos illos canones non loqui de omnibus Religiosis, sed de proprijs monachis, qui vitam magis solitariam, & à consortio hominum remotam profitentur, & præcipuè factos esse illis temporibus, quando monachi non permittebantur ministeria Clericorum exercere in populis concionando, aut Sacramenta ministrando, unde præcipuè illis prohibent exitum ad hunc finem, & ideo requirunt Episcopi licentiam ex necessitate, vel magna utilitate concessa; nam ad ordinarium exitum pro alijs ordinarijs occasio-

bus, non videtur verisimile fuisse etiam tunc necessariam licentiam Episcopi, nec tantam circumspectionem in ea concedenda. Nihilominus tamen verum existimo in illo statu iuxta suum institutum non posse illam licentiam licitè concedi, sine aliqua necessitate, vel utilitate alicuius momenti, quia re vera censetur hæc una ex præcipuis obseruantijs illius status, & ad decorem & puritatem eius maximè pertinet. Tamen quoad hoc non est equalis ratio de omnibus alijs institutis religionis, quæ tantam clausuram ex vi sui instituti non profitentur, ut sunt religiones mendicantes, & alia similes, quia licet in eis necessaria sit licentia ad exitum; tamen facilius potest concedi, non quidem omnino sine causa rationabili, quia hæc in omni actu humano necessaria est, ut honestè fiat, sed sine tanta necessitate, vel utilitate, quia interdum sufficere potest ratio honestæ amicitiae, vel moderatæ recreationis, ut reddat causam rationabilem, quæ in monachali statu fortasse non sufficeret. Et cum eadem proportionem grauior fortasse causa, & magis extraordinaria necessaria est in proprio Monacho, ut ei concedatur licentia habitandi extra claustrum, quàm in alijs Religiosis, qui cum proximis magis versantur. Et nihilominus etiam in illis grauior causa necessaria est, & regulariter vrgens necessitas, aut tanta utilitas vel propriæ religionis, aut alterius boni communis, ut prudenter censetur incommoda talis facultatis compensare.

Alterius verò dubitari potest, esto, peccet Superior concedendo hanc facultatem sine causa legitima, an illa valida sit. In quo mihi distinguendum videtur inter Prælatus religionis, & Summum Pontificem. Nam de licentia concessa à Prælato religionis existimo esse nullam, si absque causa legitima concedatur. Ratio est, quia dispensatio data ab inferiori in iure Superioris est nulla, si absque causa detur; Prælatus autem religionis concedit hanc licentiam, tanquam dispensans in iure Superioris, ergo. Declaratur minor. Primum, quia si attendamus ius religionis, quilibet Prælatus religionis est inferior illo. Nam semper est constitutum à tota religione, quæ superior est cuicunque personali Prælato, etiam si Generalis sit, & solet esse approbatum, vel confirmatum à Papa, quod ad minimum facit difficiliorem dispensationem. Eo vel maxime, quod hoc ius iam non est quoad hanc partem vnus, vel alterius religionis, sed totius status religionis, prout nunc est in vfu Ecclesiæ. Unde dici potest saltem vfu, & acceptatione omnium religionum introductum esse tanquam ius omnib. commune, iam non tantum obligans ad modum regulæ, sed vt rigorosum præceptum. Denique censeri etiam potest hoc ius Pontificium & Conciliarium ex decretis supra citatis, à quibus consuetudo etiam declarauit omnes religiones comprehendere, & merito, quia hoc clausura genus non respicit peculiarem vitam Monachorum, sed communem statum regularium, & ideo in hoc iure conueniunt, ut etiam indicat Nauar. supra. Unde clariùs constat in ordine ad hoc ius dispensationem Prælati esse inferioris. Quod idem censet de licentia Episcopi, respectu non exemptorum, quia licet in ipsis decretis illi concedatur hæc facultas, semper conceditur vt inferiori, & ideo in eis postulat expresse iusta necessitas, vel utilitas.

At verò si talis licentia à Summo Pontifice concedatur sine causa legitima, valida erit, quia non est dispensatio in voto, cum hæc per se non sit materia voti, vt ostensum est, neq. in iure diuino, aut naturali, quia secluso voto nullum tale excogitari potest, vt supra disputando de clausura ostensum est, est ergo dispensatio in iure Ecclesiastico, in quo dispensatio à Pontifice data sine causa, valida est, vt

ex ma-

X.
Prædicta licentia à Prælato regulari data, est nulla.

Nunc dista procedunt etiam de licentia Episcopi.

XI.
Quid de licentia Prælati.

XVII.
Quasi in
pauca
licentia.

mitas, cuius signum est, quia regulariter scandalum generat, & nonnullam etiam infamiam creat religioni præter alia pericula, quæ magis extrinsecæ sunt.

Tandem in hoc puncto interrogari potest, quænam sit censenda legitima causa ad huiusmodi facultatem concedendam. Respondeo cum Nauarro supra, has causas non esse per ius definitas, & ideo prudenti arbitrio superioris committi. Argumento cap. De causis. §. Illi. de offic. deleg. & legis r. ff. de iure deliberandi. Generalia autem capita harum causarum sunt supra insinuatæ num. 9. scilicet utilitas monasterij. Argumento cap. Monachi. 16. quæst. 1. quod Nauarrus extendit, siue sit utilitas directa siue indirecta, ut si sit utilitas Patroni ipsius Monasterij, vel si sit amicus valde utilis monasterio, aut Princeps magnus defensor eius, quod in simili docuit Innocent. in cap. cum G. & A. de sentent. & re iudicata num. 2. ubi cum sequitur Panormit. num. 29. & communis. Idem dicendum censetur de alia utilitate publica Ecclesiæ, aut totius populi, & Nauar. ponit exemplum, ut gratia docendi facultatem aliquam regulari licitam, iuxta cap. non magno pere. ne clerici, vel monachi. Quam conditionem in omni simili causa vel utilitate subintelligendam censetur, quia si negotium vel ministerium non esset licitum Monacho, quomodo posset causa honestari? Aliquando etiam potest sufficere privata causa præsertim pietatis, præcipue si ad ipsammet personam Religiosi pertineat.

XVIII. In tertia obiectione petitur, an hæc facultas possit concedi perpetua, & irrevocabilis. Et quoad priorem partem respondeo, facilius posse dari ad breve tempus, quam ad diuturnum, & minorem causam sufficere, ut per se clarum est, & eadem ratione posse melius concedi ad tempus limitatum quam ad diuturnum, quam indebitum sine temporis limitatione. Nihilominus certum est posse etiam hoc modo dari, non solum à Pontifice, sed etiam à Prelato, quia nullo iure prohibetur, & causa potest esse talis, quæ ad illum modum facultatis sufficiat. Igitur in hoc sensu potest hæc licentia esse perpetua negatiue, ut aiunt, id est, sine certo termino. Perpetua autem positiue, atque adeo irrevocabilis esse non potest proportionem seruata, quod rectè sentit Nauarrus Comment. 2. de regul. num. 16. & coniuncta ratio in obiectione num. 4. insinuat, quia non potest Prelatus eximere subditum ab obedientia sua; Quamdiu autem facultas est reuocabilis, semper manet subditus sub obedientia Prelati, & ideo non repugnat talis facultas obedientie voto, quia non est de necessitate eius, ut subditus sit loco coniunctus alicui Prelato, à quo possit in singulis proximè gubernari, sed hoc ipsum subordinatum est prudenti arbitrio ipsius Prelati. At verò si facultas esset irrevocabilis, eo ipso maneret subditus exemptus ab obedientia Prelati, ut per se clarum est. Est autem hoc intelligendum seruata proportionem, ut dixi: nam si concedens licentiam est Prelatus regularis, non potest dare illam irrevocabilem à se, vel à superiore Prelato, propter discursum factum. Potest tamen dare irrevocabilem ab inferiori, & maiori ratione potest Pontifex ita illam dare, ut à nullo Prelato religionis reuocari possit, quia est supremus Prelatus. Neque hoc est contra obedientiam votum, quia ipsamet obedientia ratio postulat ordinem, & subordinationem, & consequenter petit ut superior Prelatus possit dare facultatem, quam inferior reuocare non possit, & consequenter integra ratio obedientie seruatur, si supremo Prelato obeditur, quando omne ius in talem personam, ipse sibi reservauit.

XIX. In quarta obiectione petitur, quomodo seruandum sit paupertatis votum ab eo, qui extra clau-

strum vivere permittitur; nam quod seruari debeat certissimum est, cum illud non tollatur. Primo ergo nihil proprium habere potest propter illam mutationem, quia repugnat voto. Nec necessarium est, quia talis religiosus manet semper membrum suæ religionis, & ideo si quid habet, dominium eius esse potest apud religionem, vel apud eum, apud quem est dominium omnium bonorum, quibus sua religio vitur, quod propter fratres minores dicimus. Deinde (ut satisfaciamus Concilio Tridentino) non est necesse ut habeat administrationem aliquorum bonorum immobilium, neque annuos redditus certos, ad quos ius aliquod quasi proprium habere videatur; nam sunt plures alij modi, quibus sustentari possit. Primum recipiendo certam aliquam portionem, à suo Prelato, vel Monasterio, cuius usum, & non amplius recipiat. Secundò petendo elemosynam. Tertiò suis laboribus, vel ministerijs aliquid acquirendo, vel sustentationem, aut stipendium ab aliquo Prelato, Ecclesiâ, vel Academ. &c. recipiendo. In quibus modis omnibus integra seruari potest paupertas, non solum quoad proprietatem, sed etiam quoad usum, quia semper est dependenter ab aliena voluntate, & iuxta beneplacitum eius. Vnde etiam fit, ut talis religio possit disponere, dum sic vivit de bonis, quæ veluti in peculium habet suo arbitrio, & salua nihilominus paupertate, quia totum illud facit ex licentia Superioris. Et ideo licet eius arbitrium sit veluti proxima regula; principalis verò cui conformari debet, est iusta licentia Prelati, vel formalis, vel interpretatiua, iuxta superius dicta de voto paupertatis. Tandem possit etiam in eo statu aliquid acquirere modis licitis ac sibi permittis; Atque ita suum peculium modum congregare, per illam tamen acquisitionem nullum ius sibi comparat, sed totum transit in monasterium iuxta commune ius Religiosorum supra explicatum, quod eodem modo locum habet in Religioso, etiam si extra claustrum viuat, non agimus enim de Episcopo vel beneficiario, de quibus infra à cap. 16. dicemus, quibus titulis seclutis, nulla est ratio eximendi quemcunque Religiosum propter solam separatam habitationem.

Itaque in omnibus seruare debet paupertatis regulas supra politas, solumque intercedit differentia, quod existenti extra claustrum necessario conceditur licentia, veluti permanens, & aliquo modo generalis, dandi, & recipiendi; quæ tamen necessario limitatur, vel iuxta expressam voluntatem Prelati, vel iuxta generales regulas de obligatione voti paupertatis. Vnde rectè aduertit Nauar. supra, ex vi facultatis viuendi extra claustrum, si nihil aliud exprimitur, nullam specialem licentiam concedi ad disponendum liberè de bonis, quæ in eo statu acquiruntur, quia nulla est inter hæc connexio necessaria. Imò nec per se rationabilis est, nisi specialis causa intercedat ad eam extensionem faciendam, quia maior effectus maiorem causam requirit. Quod ego verum esse opinor, non solum de tam ampla licentia, qualis est conuertendi omnia in suos vsus, sed etiam de quacunque relaxatione in regulari paupertate, quam ille modus viuendi non postulat, sed tantum vel ex necessitate quadam humana, vel ex decencia, & honestate, præsertim misericordiæ, ut est facultas faciendi aliquam elemosynam, prout recta ratio distauerit, quæ censenda est concessa, eo ipso, quod non negatur, quod à fortiori confirmari potest ex his, quæ Nauar. supra tractat n. 41.

tra claustrum cum
licentia, nihil potest
habere proprium.

Neque oportet et habere
iura ad non
strandu boni
in immobilia.

Quomodo
possit acqui-
sire bona
aliqua.

XX.
Concluditur
modum
paupertatis
extra claustrum de
genia.

CAPVT VIII.

An ex natura rei liceat professio vnius religionis propria auctoritate ad aliam strictiorem transire?

Transitus ab vna religione ad aliam potest esse vel ad strictiorem, vel ad æqualem, vel ad laxiorem. Potest item considerari tripliciter, primò ex natura rei. Secundò stando præcisè in iure communi. Tertiò iuxta peculiare privilegium per Sedem Apostolicam religioni concessum. De primo ergo modo dicemus in hoc & sequenti capite; de alijs duobus, in sequentibus.

I. Dico igitur primò, transitus ab vna religione ad aliam non est per se & intrinsecè, seu ex natura rei malus, etiam si propria auctoritate fiat, dummodo sit ad religionem perfectiorem. Dixi *etiam si propria auctoritate fiat*, quia si Pontificis auctoritas interueniat, res est extra omnem controuersiam vt constat ex vfu, & ex his, quæ infra dicemus de iure Canonico. Ratio etiam id ostendit, quia iuxta humanam conditionem sæpe occurrere potest moralis necessitas faciendi hunc transitum; ergo oportet, vt saltem auctoritate Pontificis licet fieri possit. Addimus ergo in assertionem sine hac etiam facultate interdum fieri posse. Et præterea per illam particulam intelligimus non esse necessariam licentiam eiusdem religionis, nam si ipsa consentiat, nulla etiam est dubitandi ratio, quia volenti, & consentienti nulla fit iniuria; ergo si religio, quæ relinquitur, consentit, nulla iniuria fit illi: neque etiam fit Deo, quia eius obsequium, & cultus in vtroque loco quaeritur. Quæ ratio etiam videtur probare ex consensu religionis licitum esse hunc transitum etiam ad æqualem, seclusa humana prohibitione, de qua infra videbimus, quia seclusa iniuria tertij non est improbabile, posse propria auctoritate votum licite commutari in æquale. Opposita tamen sententia est longè probabilior, eamque latè defendimus tract. 6. lib. 6. c. 19. a n. 5. Conclusio ergo posita loquitur de transitu, qui fit ad perfectiorem inuita propria religione. Ratio autem eius est, quia per hunc transitum non fit contra obligationem Deo factam in professione religionis; ergo non est vnde fit illicitus ex natura rei, etiam si propria auctoritate fiat. Antecedens patet, quia per professionem religionis præcipue intenditur tendentia ad perfectionem ex vi status, ad hanc ergo per se primò Religiosus obligatur: sed per hunc transitum non receditur ab hac tendentia in perfectionem, sed potius magis apprehenditur; ergo non est contra illam obligationem.

II. Sed contra, in hac obligatione non est attendendus finis eius, sed materia, ita enim in omni lege, & promissione seruatur; sed per professionem licet intendatur tendentia ad perfectionem, non est tamen illa materia promittitur talis paupertas & obedientia secundum talem regulam; hæc autem materia non seruatur transeundo ad aliam religionem, quia ad minimum mutatur obedientia secundum regulam. Ad hoc verò respondendum est, per aliam partem assertionis; ideo enim restricta est ad transitum in religionem perfectiorem. Vnde probatur simul illa pars, & satisfit difficultati; nam in materia voti, licet mutare vnam in aliam, præsertim, quando in ordine ad finem intentum diuini cultus, & propriæ perfectionis fit commutatio in meliorem, vt supra tract. 6. probatum est; sed ita est in præsentis: ergo. Dices illud esse verum, quando votum fit soli Deo, & non datur ius

in re alicui hominibus in perfectione religionis præter vota Deo nuncupata fit promissio, vel potius traditio tali religioni, quæ acquirit dominium in talem personam; ergo non potest professus priuari religione illo dominio sua auctoritate, quod facit transeundo ad aliam religionem sua auctoritate. Sicut, qui se alicui vendit, aut tradit in seruum, non potest se alteri donare priuando priorem dominum suo iure propter quodcunque maius commodum suum. Respondetur etiam, in Religiosa professione licitam esse illam commutationem eius loquendo ex sola rei natura, quia sicut in matrimonio rato, verum ius, & dominium acquiritur sponso, & nihilominus potest à contractu recedere transeundo ad religionem, quia in illo contractu intrinsecè est conditio melioris frugis; ita multo maiori ratione in contractu, qui per professionem cum religione fit, inuoluitur intrinsecè conditio melioris frugis; multo enim maior ratio in hoc contractu interuenit, quam in illo, quia matrimonium non ita per se, & immediate ordinatur ad spiritualem perfectionem, & cultum Dei, sicut professio Religiosa. Et ideo meritò est maior hæc licentia in professione quam in matrimonio, quia in matrimonio solum durat quandiu consummatum non est, quia postea inuoluit intrinsecè malitiam; in professione vero est perpetua, quia nunquam inuoluit malitiam neque tractu temporis, aut aliquo vfu, vel actione ius maius religioni acquirit, & vt sic dicam, status ille talis est, vt vsque ad gloriam, seu finem vitæ non censetur consummari.

Denique propria ratio est, quia ipsamet traditio professionis, sicut fiat religioni, non fit principaliter propter ipsam, sed propter Religiosum, & perfectionem eius, & ideo semper censetur reuerentia facultas, assumendi statum perfectiorem, & in hoc est magna differentia inter seruum, & Religiosum, vt supra tactum est. Atque hoc confirmat vfu antiquorum Monachorum; legimus enim fuisse solitos sua monasteria relinquere, vel ad vitam solitariam, & magis austeram sustinendam, vel ad vitam aliquam spiritualia incommoda. Optimum de hac re exemplum legimus apud Cæsarianum lib. 4. de institutis renunciantium c. 30. vbi refert Abbatem Pynuphium suum Cœnobium reliquisse vitandi honoris gratia, propter maximam reuerentiam, & subiectionem, quam omnes illi præstabant; vt ergo humilitatem, & subiectionem, quam desiderabat, exercere posset, etiam fugiens de Cœnobio fuisset solus, in Thebaidi vltimis partibus, ubique depositum latum monachorum assumpta seculari veste Cœnobium Taurinensium exierit, quod scribat cunctis esse diffinitum &c. 31. refert eundem Sanctum semel reuocatum ad suum Cœnobium iterum in Palæstinam aufugisse, & in alio monasterio receptum fuisse. Nec lectorem perturbet illa mutatio habitus monachalis in secularem, quia non fuit temeraria, nec ad perueniendum, vel vagandum, in illum habitum, sed ex pia causa, & ad breue tempus, quantum scilicet ad illud sanctum propositum esset necessarium. Idem fecisse Macharium, & à Sancto Pachomio ignoranter fuisse susceptum, refert Paladius in Prælo spirituali, aliàs in Lausiacæ historia c. 6. & simile refert c. 21. de quadam Sanctimoniali. Præterea de Sancto Benedicto legimus prius mutasse monasterium, vt ad regendum aliud perentibus fratribus accesserit, postea verò illis iniquè se gerentibus erga illum ad pristinum monasterium rediisse, apud Gregorium lib. 2. dialogorum c. 3. Et quod amplius est, idem Benedictus in sua regula c. 61. agens de Monachis peregrinis, dicit recipiendos esse, & si ibi periculis perierint, & stabilitatem suam firmare, & bonum specimen sui dederint, admittendos esse. Tamen D. Benedictus ibi loquitur de Monachis eiusdem